

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO ĮSAKYMAS

**DĖL SVEIKATOS PRIEŽIŪROS IR FARMACIJOS SPECIALISTŲ
PROFESINĖS KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO IR JO
FINANSAVIMO TVARKOS**

2002 m. kovo 18 d. Nr. 132

Vilnius

[Su 2004 04 09 (Nr. V-221); 2004 07 02 (Nr. V-495) ir 2005 06 20 (Nr. V-506) pakeitimais]

**SVEIKATOS PRIEŽIŪROS IR FARMACIJOS SPECIALISTŲ PROFESINĖS
KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO IR JO FINANSAVIMO TVARKA**

I. BENDROJI DALIS

Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimo ir jo finansavimo tvarka parengta įgyvendinant Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos, Sveikatos priežiūros įstaigų, Medicinos praktikos, Odontologijos praktikos, Farmacinės veiklos, Slaugos praktikos, Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymus, kitus teisės aktus bei vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo, Aukštojo mokslo, Neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymais ir reglamentuoja specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimo (toliau – tobulinimas, tobulinimasis) organizavimą, apmokėjimą, vertinimą. Ši tvarka taikoma medicinos, odontologijos, slaugos, visuomenės sveikatos, kitą aukštąjį išsilavinimą turintiems ir įrašytiems į sveikatos priežiūros specialybių/subspecialybių (profesinių kvalifikacijų rūšių) sąrašą bei farmacijos specialistams (toliau – specialistams).

Šioje tvarkoje vartojamos sąvokos:

2.1. **formalusis vietimas** – valstybės reglamentuojamas ir kontroliuojamas lavinimasis, mokymasis ir studijos, kurias sėkmingai baigus išduodamas valstybės pripažįstamas diplomą arba pažymėjimą;

2.2. **neformalusis vietimas** – asmens ir visuomenės interesus atitinkantis mokymasis, lavinimasis ar studijos, kurias baigus neįgyjama aukštesnio lygio profesinė kvalifikacija pagal nacionalinę išsilavinimo lygių, kvalifikacinių laipsnių ir profesinių kvalifikacijų sistemą bei neišduodamas valstybės pripažįstamas dokumentas, patvirtinantis išsilavinimo arba kvalifikacijos įgijimą;

2.3. **profesinės kvalifikacijos tobulinimas** – neformalusis švietimas, kuriuo siekiama pagilinti ar atnaujinti profesinei veiklai reikalingas žinias, gebėjimus bei praktinius įgūdžius;

2.4. **privalomojo profesinės kvalifikacijos tobulinimo trukmė** – privalomo tobulinimosi valandų skaičius specialisto praktikos licencijai, leidimui ar kitam specialisto veiklos dokumentui perregistruoti;

2.5. **profesinės kvalifikacijos tobulinimo kursas** – ne trumpesnis kaip dviejų dienų profesinės kvalifikacijos tobulinimas švietimo institucijoje, kuriuo siekiama pagilinti įgytos kvalifikacijos (specialybės) (toliau-kvalifikacijos) žinias, gebėjimus ir praktinius įgūdžius;

2.6. **stažuotė** – formaliojo švietimo institucijos nustatytas individualus profesinės kvalifikacijos tobulinimas, kuriuo siekiama atnaujinti ir pagilinti įgytos kvalifikacijos praktinius įgūdžius ir žinias, trunkantis ne trumpiau kaip 5 darbo dienas ir vykdomas formaliojo švietimo institucijoje ar jos bazėje;

2.7. **seminaras** – švietimo institucijos organizuotas profesinės kvalifikacijos tobulinimas, trunkantis ne daugiau kaip tris dienas;

2.8. **mokslinė-praktinė konferencija** – formaliojo švietimo institucijos, Lietuvos sveikatos priežiūros ar farmacijos specialybės draugijų, registruotų Teisingumo ministerijoje (toliau - specialybės draugija), kartu su formaliojo švietimo institucija organizuotas profesinės kvalifikacijos tobulinimas, trunkantis ne daugiau kaip penkias dienas;

2.9. **vietimo institucija** – bet kuri valstybinė ar nevalstybinė, pelno siekianti ar nesiekianti Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka įregistruota įstaiga, organizacija ar įmonė, teisės aktų nustatyta tvarka įgijusi teisę vykdyti bei aprobavusi Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriuje nustatytą veiklą „80.42.30. Kvalifikacijos tobulinimas“.

2.10. **formaliojo vietimo institucija** – bet kuri valstybinė ar nevalstybinė, pelno siekianti ar nesiekianti Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka įregistruota įstaiga, organizacija ar įmonė, kuriai teisės aktų nustatyta tvarka suteikta teisė išduoti valstybės pripažįstamus diplomus ar pažymėjimus.

II. PROFESINĖS KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO FORMOS IR VERTINIMAS

3. Tobulinimosi formos: kursai, stažuotės, paskaitos, pranešimai, publikacijos mokslo žurnaluose ir leidiniuose, mokslo leidinio, kuris indeksuojamas prestižinėse duomenų bazėse (ISI, *Index Medicus*/MEDLINE), ar mokslo leidinio, kuris įtrauktas į Lietuvos mokslo ir studijų departamento patvirtintą leidinių sąrašą, metinė prenumerata, mokslinės-praktinės konferencijos, seminarai, tarptautiniai suvažiavimai.

4. Tobulinimasis Lietuvoje ar užsienyje vertinamas valandomis:

4.1. dalyvavimas vienos akademinės valandos trukmės kursuose ar seminare – 1 valanda;

4.2. kursuose ar seminaruose skaitomos vienos akademinės valandos trukmės paskaitos parengimas:

4.2.1. Lietuvoje – 10 valandų;

4.2.2. užsienyje – 15 valandų;

4.3. vienos akademinės valandos trukmės praktinių užsiėmimų ta pačia tema stažuotėse vedimas – 1 valanda;

4.4. dalyvavimas vienos akademinės valandos stažuotėje:

4.4.1. Lietuvoje – 1 valanda;

4.4.2. užsienyje – 1,5 valandos;

4.5. dalyvavimas vienos dienos stažuotėje (jei trukmė valandomis nenurodyta):

4.5.1. Lietuvoje – 6 valandos;

4.5.2. užsienyje – 9 valandos.

4.6. dalyvavimas specialybės draugijos kartu su formaliojo švietimo įstaiga organizuotoje mokslinėje-praktinėje konferencijoje:

4.6.1. 1 akademinė valanda – 1 valanda;

4.6.2. 1 diena (jei trukmė valandomis nenurodyta) – 6 valandos;

4.6.3. skaitytas mokslinis pranešimas – 20 valandų;

4.6.4. paskelbtos tezės be pranešimo – 4 valandos;

4.7. dalyvavimas tarptautiniame suvažiavime, užsienio aukštųjų mokyklų ir/ar sveikatos priežiūros, farmacijos specialistų draugijų organizuotoje mokslinėje-praktinėje konferencijoje:

4.7.1. 1 akademinė valanda – 1,5 valandos;

4.7.2. 1 diena (jei trukmė valandomis nenurodyta) – 9 valandos;

4.7.3. skaitytas mokslinis pranešimas – 30 valandų;

4.7.4. paskelbtos tezės be pranešimo – 6 valandos;

4.8. paskelbtas mokslinis straipsnis:

4.8.1. užsienio ar tarptautiniuose recenzuojamuose mokslo žurnaluose ir leidiniuose su citavimo indeksu – 90 valandų;

4.8.2. užsienio ar tarptautiniuose recenzuojamuose mokslo žurnaluose ir leidiniuose – 75 valandos;

4.8.3. pripažintuose Lietuvos mokslo žurnaluose – 30 valandų;

4.8.4. Lietuvoje organizuotos mokslinės-praktinės konferencijos, kitame medicinos, stomatologijos, slaugos ar farmacijos mokslo leidinyje – 10 valandų;

4.8.5. užsienyje organizuotos mokslinės-praktinės konferencijos, kitame medicinos, stomatologijos, slaugos ar farmacijos mokslo leidinyje – 15 valandų.

4.9. mokslo leidinio, kuris indeksuojamas duomenų bazėse (ISI, *Index Medicus*/MEDLINE) ar įtrauktas į Lietuvos mokslo ir studijų departamento patvirtintą leidinių sąrašą, metinė prenumerata:

4.9.1. išleidžiamo kartą per mėnesį – 8 valandos;

4.9.2. išleidžiamo kartą per ketvirtį – 4 valandos.

5. Tobulinimosi formos ir jų trukmės pagal įgytą kvalifikaciją užskaitomos ir vertinamos, kaip nurodyta šios tvarkos 3 ir 4 punktuose.

6. Jei mokslinio pranešimo, straipsnio, tezių autoriai yra keli, valandų skaičius nustatomas bendrą valandų skaičių padalijus iš autorių skaičiaus. Užskaitomi moksliniai pranešimai, straipsniai, tezės parengti per paskutinius penkerius metus.

7. Tobulinimosi formos ir jų trukmės kitose, su profesine kvalifikacija susijusiose srityse (pvz., ne farmacijos specialistams – farmacijos, ekonomikos, informacinių technologijų, finansų, vadybos, socialinio darbo, sociologijos, statistikos, teisės ir kt.) užskaitomos, kaip nurodyta šios tvarkos 3 punkte, ir vertinamos kaip 1/3 valandų, nurodytų šios tvarkos 4 punkte.

8. vietimo institucijos, vykdančios neformalųjį švietimą, išduoda pažymėjimus (toliau – pažymėjimas, pažyma), patvirtinančius asmens dalyvavimą neformaliojo švietimo programoje ir jos baigimą, išskyrus išsilavinimo, tam tikros pakopos ar reglamentuoto modulio baigimą arba kvalifikacijos įgijimą. Tokie pažymėjimai gali būti pripažįstami juridinių

ir fizinių asmenų, tačiau jais remiantis formaliojo švietimo institucijos negali išduoti valstybės pripažįstamų diplomų ar pažymėjimų.

9. Pažymėjime turi būti nurodyta: pažymėjimą išdavusi institucija, pažymėjimo registracijos numeris (esant keliems renginio organizatoriams, pažymėjimo registracijos numerį įrašo kiekviena institucija), pažymėjimą gavusio asmens vardas, pavardė, renginio (kursų, stažuotės, konferencijos ir kt.) data, tema, valandų skaičius, kokias kvalifikacijas turintiems asmenims renginys skirtas. Pažymėjimas turi būti pasirašytas jį išdavusios (-ių) institucijos (-ų) vadovo (-ų) bei patvirtintas institucijos (-ų) spaudu (-ais).

10. Pažymoje, patvirtinančioje, kad asmuo skaitė paskaitas, vedė seminarus ar praktinius užsiėmimus, turi būti nurodyta ją išdavusi institucija, pažymos registracijos numeris ir išdavimo data, temų pavadinimai, kokias kvalifikacijas turintiems asmenims buvo skaitytos paskaitos, vesti seminarai ar praktiniai užsiėmimai, valandų skaičius ir laikotarpis. Pažyma turi būti pasirašyta ją išdavusios institucijos vadovo bei patvirtinta pažymą išdavusios institucijos spaudu.

11. Privalomojo profesinės kvalifikacijos tobulinimo licencijai ar kitam specialisto profesinei veiklai būtinam dokumentui perregistruoti trukmė valandomis nustatoma kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais.

12. Profesinės kvalifikacijos tobulinimas švietimo institucijos, kuriai teisės aktų nustatyta tvarka yra suteikta teisė vykdyti formalųjį švietimą, organizuojamuose profesinės kvalifikacijos tobulinimo kursuose turi sudaryti ne mažiau kaip 60 procentų privalomojo įgytos profesinės kvalifikacijos tobulinimo trukmės. Tai netaikoma specialistams, pateikusiems mokslinius straipsnius, publikuotus pripažintuose Lietuvos bei užsienio ar tarptautiniuose recenzuojamuose mokslo žurnaluose, leidiniuose ir leidiniuose su citavimo indeksu. Valandų skaičius, įvertinus šiuos mokslinius straipsnius, kaip nurodyta 4.8 punkte, neturi viršyti 60 procentų privalomojo profesinės kvalifikacijos tobulinimo trukmės.

13. Šios tvarkos 4.9 ir 7 punktuose nurodytas tobulinamasis gali sudaryti ne daugiau kaip po 20 procentų privalomojo profesinės kvalifikacijos tobulinimo trukmės.

III. PROFESINĖS KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO KURSŲ ORGANIZAVIMO TVARKA

14. Profesinės kvalifikacijos tobulinimu rūpinasi patys specialistai, sveikatos priežiūros ar farmacijos įstaigos, įmonės (toliau – sveikatos priežiūros ar farmacijos įstaigos), jų steigėjai, specialybės draugijos bei specialistų profesinės organizacijos. Specialistų rengimo ir tobulinimo užsakovai yra Sveikatos apsaugos ministerija ir Švietimo ir mokslo ministerija.

15. Specialistų tobulinimas – sudėtinė sveikatos priežiūros, farmacijos personalo valdymo dalis – planuojamas, organizuojamas ir vykdomas pagal kompetenciją atitinkamu lygiu: ministerija ir formaliojo švietimo institucijos šią veiklą planuoja ir koordinuoja valstybės lygiu, apskritys ir savivaldybės – teritorijose, sveikatos priežiūros ar farmacijos įstaigos – įstaigose, patys specialistai – asmenine iniciatyva.

16. Sveikatos priežiūros ar farmacijos įstaigos administracija privalo planuoti įstaigoje dirbančio personalo tobulinimą, numatyti šiam tikslui reikalingas lėšas bei sudaryti sąlygas privalomam specialisto profesinės kvalifikacijos tobulinimui.

17. Formaliojo švietimo įstaigos, kurioms teisės aktų nustatyta tvarka suteikta teisė vykdyti neformalųjį švietimą, atsižvelgdamos į ministerijos, specialistų profesinių sąjungų bei specialybės draugijų siūlymus, organizuoja specialistų tobulinimosi kursus, nustato kursų trukmę ir kainą.

18. Švietimo institucijos turi užtikrinti tobulinimo programų kokybę bei jų vykdytojų profesionalumą, atitinkantį tobulinamų specialistų profesinei kvalifikacijai keliamus reikalavimus. Tobulinimosi programos, suderintos su ministerija ir aprobuotos teisės aktų nustatyta tvarka, turi būti patvirtintos švietimo institucijų.

19. Apie kitais metais organizuojamus tobulinimosi kursus švietimo institucijos viešai skelbia iki kiekvienų metų birželio 1 d.

20. Informaciją apie kitais metais organizuojamas mokslines-praktines konferencijas švietimo institucijos, specialybės draugijos pagal patvirtintą formą pateikia Sveikatos apsaugos ministerijai iki kiekvienų metų gruodžio 1 dienos. Organizuojant neeilinę mokslinę-praktinę konferenciją, ministeriją būtina informuoti ne vėliau kaip prieš mėnesį.

21. Sveikatos priežiūros ar farmacijos įstaigų administracijos iki kiekvienų metų rugsėjo 15 d. pateikia švietimo institucijoms specialistų, pateikusių prašymus tobulintis, paraiškas ir sąrašus.

22. Švietimo institucijos iki kiekvienų metų lapkričio 15 d. sudaro tobulinimosi kursuose dalyvaujančiųjų vardinius specialistų sąrašus kitiems metams ir nustato kursų laiką.

23. Švietimo institucijos iki kiekvienų metų gruodžio 1 d., suderinusios su Lietuvos profesinėmis specialistų organizacijomis (taip užtikrinamas specialistų tobulinimosi proceso tolygumas, išvengiama specialistų prašymų ta pačia tema patenkinimo keliose švietimo institucijose), pateikia ministerijai derinti specialistų, kurie pretenduoja tobulintis už valstybės biudžeto lėšas, vardinius sąrašus, tobulinimosi kursų kalendorinius planus, tobulinimosi išlaidų skaičiuotes, mokėjimo grafiką, sutarčių dėl specialistų tobulinimosi organizavimo ir apmokėjimo projektus ir kitą reikiamą informaciją pagal ministerijos ir švietimo institucijų nustatytas tipines formas. Tobulinimosi kursų ir stažuotčių išlaidas suskaičiuoja švietimo institucijos.

24. Ministerija, atsižvelgdama į specialistų profesiniam tobulinimui skirtas valstybės biudžeto lėšas ir konkrečios kvalifikacijos asmenų skaičių, iki kiekvienų metų sausio 30 d. sudaro sutartis su švietimo institucijomis dėl mokėjimo už

Lietuvos nacionalinei sveikatos sistemai priskiriamose ir licencijas sveikatos priežiūrai turinčiose įstaigose dirbančių sveikatos priežiūros ar farmacijos specialistų tobulinimosi kursus.

25. Švietimo institucijos pateikia informaciją apie sudarytas tobulinimosi kursų grupes sveikatos priežiūros įstaigoms:

- I ketvirčio – iki gruodžio 1 d.,
- II ketvirčio – iki sausio 1 d.,
- III ketvirčio – iki birželio 1 d.,
- IV ketvirčio – iki birželio 30 d.

IV. TOBULINIMOSI KURSŲ APMOKĖJIMO TVARKA

26. Ministerija skiria ne mažiau kaip 80 procentų iš valstybės biudžeto gaunamų lėšų specialistų tobulinimui. Vienam asmeniui iš valstybės biudžeto skiriama vienoda procentinė lėšų dalis nepriklausomai nuo turimų licencijų ar kitų specialisto praktikai būtinų dokumentų skaičiaus. Likusią valstybės biudžeto lėšų dalį (iki 20 procentų) ministerija gali skirti tiksliniam specialistų tobulinimui, atsižvelgdama į strateginius sveikatos sektoriaus pasikeitimus, kylančius sveikatos priežiūros personalo planavimo ir jo kompetencijos klausimus, sparčius medicinos technologijų pasikeitimus, specialistų profesinių sąjungų ir specialybės draugijų motyvuotus siūlymus, siekdama paspartinti sveikatos apsaugos reformą ir pagerinti atskiros sveikatos priežiūros srities specialistų teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, vykdydama Europos Sąjungos teisės reikalavimus.

27. Ministerija, siekdama patenkinti specialistų tobulinimosi poreikius bei atsižvelgdama į valstybės biudžeto skiriamas lėšas, apmoka specialistui iki 75 procentų specialisto profesinės kvalifikacijos privalomojo tobulinimosi švietimo institucijos, kuriai suteikta teisė vykdyti ir formalųjų švietimą, organizuojamų specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimo kursų kainos. Tuo tikslu ministerija, atsižvelgdama į specialistų tobulinimo institucijoms pateiktas paraiškas, su jomis sudaro sutartis dėl dalies kursų kainos apmokėjimo. Kas penkerius metus (licencijos ar kito specialisto profesinei veiklai būtino dokumento išdavimo bei privalomo pranešimo apie tobulinimąsi laikotarpiu) specialistui dalį tobulinimosi išlaidų, bet ne daugiau kaip už privalomą tobulinimąsi formaliojo švietimo įstaigose, tokiu būdu apmoka ministerija, kitą dalį – kitas juridinis asmuo arba pats specialistas. Sveikatos priežiūros ar farmacijos įstaigos, įmonės, planuodamos kitų metų biudžetą, atsižvelgdamos į specialistų tobulinimosi poreikį, numato lėšas specialistų tobulinimuisi (rekomenduojama ne mažiau kaip vieną procentą įstaigos darbo užmokesčio fondo). Vidutinį darbo užmokestį moka ir komandiruotės išlaidas padengia įstaiga, siunčianti specialistą tobulintis, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

28. Gali būti organizuojami mokami tobulinimosi kursai ar kiti renginiai, už kuriuos moka patys specialistai, sveikatos priežiūros ar farmacijos įstaigos arba kitos organizacijos.

29. Kitų sveikatos priežiūros ar farmacijos įstaigų specialistų tobulinimosi išlaidos padengiamos iš šių įstaigų ar pačių specialistų lėšų.

PROFESINĖS KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO MASTAS PERREGISTRUOJANT IR ATNAUJINANT GYDYTOJO MEDICINOS PRAKTIKOS LICENCIJĄ

1. Pirminės ar specializuotos medicinos praktikos licencija perregistruojama ir atnaujinama gydytojui pateikus pažymėjimus, patvirtinančius, kad jis per paskutinius penkerius metus (nuo licencijoje nurodytos jos išdavimo/perregistravimo ir iki kito perregistravimo datos) 200 valandų tobulino profesinę kvalifikaciją.

2. Gydytojų bei gydytojų tyrėjų, kurie taiko chirurginį gydymą ar atlieka kitas intervencines diagnostines ar gydymo procedūras, praktiniai užsiėmimai – universitetų rengiamose stažuotėse ar kursuose – turi sudaryti ne mažiau kaip 30 procentų privalomojo profesinės kvalifikacijos tobulinimo trukmės.

3. Specializuotos gydytojo otorinolaringologo medicinos praktikos licencija perregistruojama ir atnaujinama gydytojui pateikus pažymėjimus, patvirtinančius, kad jis per paskutinius penkerius metus (nuo licencijoje nurodytos jos išdavimo/perregistravimo ir iki kito perregistravimo datos) ne mažiau kaip 50 valandų (1/4) iš privalomųjų 200 tobulino profesinę kvalifikaciją vaikų otorinolaringologijos srityje.